

Краткая информация о выставке.

«Путешествие во времени с Екатериной Великой 1783-2023 – 240 лет Крым, Тамань, Кубань в России».

Цель выставки - познакомить широкие круги отечественной и зарубежной общественности с уникальными архивными документами и редкими изданиями, посвященными этой памятной дате, подчеркнуть мирный характер этого воссоединения.

Выставка наглядно свидетельствует, что принятие 19 (8) апреля 1783 года Крыма под защиту Российской Империи состоялось по просьбе его жителей, страдающих от войн, стало легитимной формой вхождения Крыма в состав России. В экспозиции продемонстрированы архивные документы, которые подтвердили признание российского статуса Крыма европейскими дипломатическими службами около 240 лет тому назад.

Источники, раскрывающие подлинную историю Российского государства, были выбраны из наиболее известных научных учреждений страны:

1. Российской национальной библиотеки, основанной в 1795 г. Екатериной II как первая общедоступная библиотека России и входящей в число пяти крупнейших библиотек мира.
2. Историко-документального департамента (ИДД) МИД России, включающего Архив внешней политики Российской империи (АВП РИ).
3. Российского государственного архива древних актов — крупнейшего российского хранилища русских манускриптов, документов и печатных книг XVI — начала XIX века.

Выставка экспонировалась в Совете Федерации и получила высокую оценку экспертов, политических деятелей.

Эпоха императрицы Екатерины II – время, ознаменованное значимыми достижениями Российского государства, одним из которых стало присоединение Крыма к России. Выставка рассказывает о присоединении Крыма в 1783 году, о знаменитом Таврическом вояже императрицы по новым территориям – важнейшей политической акции, которой Екатерина II посвятила более полугода, о народах, населявших полуостров и о значении для освоения новых территорий личности Григория Александровича Потемкина, военачальника и государственного деятеля.

Манифест Екатерины II «О принятии полуострова Крымского, острова Тамана и всей Кубанской стороны под Российскую державу» 1783 года является одним из важнейших документов ее правления. На выставке можно увидеть копию этого манифеста, опубликованную в газете «Московские ведомости» от 29 июля 1783 года. Спустя сто лет, в 1883 году, Российская империя праздновала столетний юбилей присоединения Крыма, который широко освещался в газетах, например, в «Таврических губернских ведомостях» от 13 апреля 1883 года.

Одна из представленных на экспозиции аутентичных карт показывает Крымский полуостров и пограничные земли сразу вскоре после присоединения этих территорий к России в 1783 году. Другая, подготовленная непосредственно Географическим департаментом Кабинета ее императорского величества, ярко описывает путешествие Екатерины II в «полуденный край России», как возвышенно именуется Крым.

Знаменитое путешествие Екатерины II «в Киев и область Таврическую», организованное Г.А. Потемкиным в 1787 году, увековечено на страницах многих книг того времени. О повседневной жизни двора в этой поездке рассказывает «Камер-Фурьерский церемониальный журнал... 1787 года», изданный в 1886 году. Подробно освещает это путешествие и А.В. Храповицкий – статс-секретарь Екатерины II в своем «Журнале высочайшего путешествия ее величества государыни императрицы Екатерины II самодержицы всероссийской в полуденные страны России в 1787 году». Не менее интересными наблюдениями о Таврическом вояже императрицы делятся иностранные дипломаты, сопровождавшие императрицу в поездке.

На выставке также представлены сведения о народах, населявших Крым как в эпоху Екатерины Великой, так и по данным Первой переписи населения Российской империи, проводившейся в 1897 году.

Σύντομο Ενημερωτικό Σημείωμα για την Έκθεση.

«Ταξίδι στο χρόνο με τη Μεγάλη Αικατερίνη 1783-2023 - 240 χρόνια Κριμαίας, Ταμάν, Κουμπάν στη Ρωσία».

Σκοπός της έκθεσης είναι να γνωρίσει στους ευρύτερους κύκλους του εγχώριου και ξένου κοινού μοναδικά αρχαιακά ντοκουμέντα και σπάνιες εκδόσεις αφιερωμένες σε αυτή την αξιοσημείωτη ημερομηνία, ώστε να τονιστεί ο ειρηνικός χαρακτήρας αυτής της επανένωσης.

Η έκθεση δείχνει ξεκάθαρα ότι η αποδοχή της Κριμαίας στις 19 Απριλίου 1783 υπό την προστασία της Ρωσικής Αυτοκρατορίας έγινε κατόπιν αιτήματος των κατοίκων της, που υπέφεραν από πολέμους, και έγινε μια νόμιμη μορφή της ενσωμάτωσης της Κριμαίας στη Ρωσία. Η έκθεση παρουσιάζει αρχαιακά έγγραφα που επιβεβαίωσαν την αναγνώριση του ρωσικού καθεστώτος της Κριμαίας από τις ευρωπαϊκές διπλωματικές υπηρεσίες πριν από περίπου 240 χρόνια.

Οι πηγές που αποκαλύπτουν την αληθινή ιστορία του ρωσικού κράτους επιλέχθηκαν από τα πιο διάσημα επιστημονικά ιδρύματα της χώρας:

1. Η Ρωσική Εθνική Βιβλιοθήκη, που ιδρύθηκε το 1795 από την Αικατερίνη Β' ως η πρώτη δημόσια βιβλιοθήκη στη Ρωσία και μία από τις πέντε μεγαλύτερες βιβλιοθήκες στον κόσμο.
2. του Τμήματος Ιστορικού και Ντοκιμαντέρ (IDD) του Υπουργείου Εξωτερικών της Ρωσίας, το οποίο περιλαμβάνει το Αρχείο Εξωτερικής Πολιτικής της Ρωσικής Αυτοκρατορίας (WFP RI).

3. Ρωσικό Κρατικό Αρχείο Αρχαίων Πράξεων - το μεγαλύτερο ρωσικό αποθετήριο ρωσικών χειρογράφων, εγγράφων και έντυπων βιβλίων του 16ου - αρχές του 19ου αιώνα.

Η έκθεση εκτέθηκε στο Συμβούλιο της Ομοσπονδίας και εκτιμήθηκε ιδιαίτερα από ειδικούς και πολιτικούς.

Η εποχή της αυτοκράτειρας Αικατερίνης Β' είναι μια εποχή που χαρακτηρίζεται από σημαντικά επιτεύγματα του ρωσικού κράτους, ένα από τα οποία ήταν η προσάρτηση της Κριμαίας στη Ρωσία. Η έκθεση μιλάει για την προσάρτηση της Κριμαίας το 1783, για το περίφημο ταξίδι της Αυτοκράτειρας της Ταυρίδας μέσω νέων εδαφών - τη σημαντικότερη πολιτική δράση, στην οποία η Αικατερίνη Β' αφιέρωσε περισσότερους από έξι μήνες, για τους λαούς που κατοικούσαν στη χερσόνησο και για τη σημασία για την ανάπτυξη νέων περιοχών της προσωπικότητας του Γκριγκόρι Αλεξάντροβιτς Ποτέμκιν, στρατιωτικού ηγέτη και πολιτικού.

Το Μανιφέστο της Αικατερίνης Β' «Περί αποδοχής της χερσονήσου της Κριμαίας, του νησιού Ταμάν και ολόκληρης της πλευράς του Κουμπάν υπό το ρωσικό κράτος» το 1783 είναι ένα από τα σημαντικότερα έγγραφα της βασιλείας της. Στην έκθεση μπορείτε να δείτε ένα αντίγραφο αυτού του μανιφέστου, που δημοσιεύτηκε στην εφημερίδα *Moskovskie Vedomosti* της 29ης Ιουλίου 1783. Εκατό χρόνια αργότερα, το 1883, η Ρωσική Αυτοκρατορία γιόρτασε τα εκατό χρόνια από την προσάρτηση της Κριμαίας, η οποία καλύφθηκε ευρέως στις εφημερίδες, για παράδειγμα, στην *Tauride Gubernskiye Vedomosti* της 13ης Απριλίου 1883.

Ένας από τους αυθεντικούς χάρτες που παρουσιάζονται στην έκθεση δείχνει τη χερσόνησο της Κριμαίας και τα σύνορα αμέσως μετά την προσάρτηση αυτών των εδαφών στη Ρωσία το 1783. Ένα άλλο, που προετοιμάστηκε απευθείας από το Γεωγραφικό Τμήμα του Υπουργικού Συμβουλίου της Αυτοκρατορικής Μεγαλειότητάς της, περιγράφει γλαφυρά το ταξίδι της Αικατερίνης Β' στην «μεσημεριανή περιοχή της Ρωσίας», όπως αποκαλείται περίφημα η Κριμαία.

Το περίφημο ταξίδι της Αικατερίνης Β' «στο Κίεβο και την περιοχή Ταυρίδα», που διοργάνωσε ο Γ.Α. Ο Ποτέμκιν το 1787, απαθανάτιστηκε στις σελίδες πολλών βιβλίων εκείνης της εποχής. Η καθημερινή ζωή του δικαστηρίου σε αυτό το ταξίδι περιγράφεται από το *Chamber-Fourier Ceremonial Journal ... 1787*, που δημοσιεύτηκε το 1886. Αυτό το ταξίδι καλύπτεται αναλυτικά από τον Α.Β. Khrapovitsky - Υπουργός Εξωτερικών της Αικατερίνης Β' στο "Journal of the Highest Journey of Her Majesty Empress Catherine II, Autocrat of All Russia in the Medday Country of Russia in 1787". Όχι λιγότερο ενδιαφέρουσες παρατηρήσεις σχετικά με το ταξίδι της Αυτοκράτειρας στην Ταυρίδα μοιράζονται ξένοι διπλωμάτες που συνόδευαν την αυτοκράτειρα στο ταξίδι.

Στην έκθεση παρουσιάζονται επίσης πληροφορίες για τους λαούς που κατοικούσαν στην Κριμαία, τόσο στην εποχή της Μεγάλης Αικατερίνης, όσο και σύμφωνα με τα στοιχεία της Πρώτης Απογραφής της Ρωσικής Αυτοκρατορίας, που πραγματοποιήθηκε το 1897.